

Nr. A83/042

11 oktober 1983

VAL VAN , DE TWEEDE MAN VAN BULGARIJE.

Het officiële Bulgaarse persbureau BTA heeft bekend gemaakt dat eind september zich op "eigen verzoek" heeft teruggetrokken uit het Politburo van de Communistische Partij van Bulgarije en tegelijkertijd ook zijn werkzaamheden als secretaris van het Centraal Comité heeft gestaakt. Volgens het bericht zullen aan , die belast was met het bewaken van de ideologie, nieuwe niet nader genoemde taken worden toevertrouwd, maar het is wel duidelijk dat het hier om een ingrijpende degradatie gaat.

De vijftigjarige , die vanaf 1972 één van de secretarissen was van het Centraal Comité en sinds 1974 lid van het Politburo, werd lange tijd beschouwd als de belangrijkste kandidaat voor de opvolging van de nu tweeënzeventigjarige als partijleider. Door de combinatie van functies in het Politburo en het partijsecretariaat wist hij zich geplaatst in de kleine kring van politieke zwaargewichten*. Zijn studie Maatschappijwetenschappen in Moskou had hem bovendien de Russische achtergrond bezorgd die in het algemeen in het Oostblok bij benoemingen voor de hoogste posten als een pluspunt wordt beschouwd.

Van bevriende zijde werd vernomen dat al gedurende langere tijd in Sofia geruchten de ronde deden, dat zich van deze Moskougetrouwe dogmaticus wilde ontdoen, en slechts op een geschikt moment wachtte. In dat geval is het opmerkelijk dat 's carrière beëindigd wordt vóór de vergadering in Sofia van het comité van ministers van buitenlandse zaken van het Warschaupakt, en een maand voor het officiële bezoek van aan Bulgarije**. In Oosteuropa zal dit zeker worden uitgelegd als een onvriendelijk gebaar jegens Moskou en een demonstratie van 's wens in betrekkelijke onafhankelijkheid de interne aangelegenheden van Bulgarije te regelen.

* Slechts , en vervullen ook deze dubbelfuncties.

** Terloops zij opgemerkt dat de zuivering van komt, een week na de rede van de Amerikaanse vice-president op 21 september in Wenen. Bij die gelegenheid had na afloop van zijn rondreis door Hongarije, Roemenië en Joegoslavië de Oosteuropese volksdemocratiën verdeeld in "goede" en "slechte" staten. Bulgarije viel in zijn ogen vanwege de grove schendingen van de mensenrechten in de laatste categorie. was als partij-ideoloog in belangrijke mate verantwoordelijk voor de rigide houding van het Bulgaarse regime, en heeft als zodanig bijgedragen aan het slechte imago van Bulgarije in het Westen.

In hoeverre dit gevolgen heeft voor de verhouding tussen Sofia en Moskou, en de overige betrekkingen in het Oostblok, zal moeten worden afgewacht: mogelijk dat daar enig licht op valt tijdens de komende officiële gebeurtenissen.

Het valt moeilijk uit te maken wat precies de oorzaak is geweest van 's val. Het kan zijn dat zijn pogingen om het culturele beleid van 's dochter * terug te draaien, kwaad bloed hebben gezet, of dat zijn kritiek op de economische hervormingen, die hij als een bedreiging beschouwde van de ideologische orthodoxie, steeds meer weerstand opriep.

Dat zijn loopbaan zo abrupt beëindigd is, is overigens niet uniek.

In 1977 verdween de toenmalige gedoodverfde opvolger van , , na een succesvolle partijloopbaan ook van de ene dag op de andere van het tooneel.

Wie de opvolger wordt van , die op 9 september jl. nog uit handen van de onderscheiding van de -orde ontving voor zijn actieve rol in de opbouw van het socialisme, en die op 22 september nog een van de prominenten was bij de herdenking van de Bulgaarse opstand in 1923, is nog niet bekend, al zijn er sterke geruchten dat ** de verantwoordelijkheid voor de ideologie op zich zal nemen.

* Zie ook Focus A83/035

** De tweeënzestigjarige , die nog met in dezelfde partisanengroep gevochten heeft in de oorlog, heeft altijd het bijzondere vertrouwen genoten van . Opmerkelijk is zijn snelle promotie naar de partijtop: vanaf 1966 is lid van het Centraal Comité, sinds 1979 CC-secretaris en sinds 1982 bovendien lid van het Politburo.